

Szeged három képviselője:

Klebelsberg Kunó Kéthly Anna Rassay Károly

a politikai helyzetéről és Szegedről nyilatkozik

Budapest, karácsony előtt. (A Délmagyarország munkatársától.) Szeged három országgyűlési képviselője a képviselőház három különböző pádsorában foglal helyet. Mind a három elismert tényezője és mindig figyelemmel hallgatott reprezentánsa a magyar politikai életnek. A gyűlési rendelkezések miatt Szeged két ellenzéki képviselőjének, Rassay Károlynak és Kéthly Annának nem volt módja ahhoz, hogy közvetlenül érintkezessen Szeged nyilvánosságával és határozott kritikáját elmondja akkor, amikor azt a legszükségesebbnek tartja. Klebelsberg Kunó gróf pedig a kultuszminiszeri székből való visszavonulása óta megjelenik ugyan a parlament ülésein, de

egyelőre nem vesz aktív részt a politikai életben.

A Délmagyarország felkereste Szeged három képviselőjét, hogy a karácsonyi hasábkon Szeged számára mondják el kritikájukat és nyilatkozatukat. Mind a három nyilatkozatot nagy érdeklődéssel és figyelemmel várja a nyilvánosság, mert a mai politikai helyzetben és a jelenlegi viszonyok között mind a három nyilatkozatnak egyéni érdekessége és jelentősége van.

A volt kultuszminiszter, a szocialista képviselő és a liberális pártvezér beszél az alábbiakban Szeged számára. Ime a három beszélgetés:

Klebelsberg az építkezésekről és a jelenről

A volt miniszter — mióta elhagyta miniszteriiumát, bezáratta belvárosi lakását és könyveivel, írásaival, butoraival kiköltözött Hidegkútra, egy villa nyugalmába. Jó távol él Pesttől, cikkeket ír, történelmi és statisztikai tanulmányokat folytat, elrendezi tízéves miniszterségének hatalmas akta-, adat- és levélhegyeit, kutat, könyvek között dolgozik távoli magányában és csak akkor jár be Pestre — egy idegen világba —, ha a képviselőház, a Történelmi Társulat, meg a Gyűjtemény Egyetem üléseire hívják.

Működéséről, miniszteri munkájáról, építkezéseiről kérdezem. Hogyan látja most az elmúltakat, amikor már nem miniszter. Amikor a Hold-ucca helyett Hidegkúton dolgozik.

Egy pernyi csönd, aztán hosszas beszélgetés alakul ki.

— Minden időben olyan eszközökhöz kell

nem tudott kimozdulni. Képtelen volt kimenni az uccára.

Az orvos először agorafóbiára gyanakodott, térszönyra ami ősmert, teljesen földerített és szerecsére kivétel nélkül gyógyítható betegség. Az agorafóbiának az a féltelme, hogy szabad téren rászakadnak a házak és a falak, ezért nem tud kimenni az uccára. De N. nem volt agorafóbiás. Sőt tudta magáról, hogy nem agorafóbiás. És mégsem tudott kimenni az uccára. Nem attól félt, hogy rászakadnak a házak, hanem attól, hogy valami baj éri őt. Egy ősmertelen, nem is sejtett baj, amittől azonban állandóan reszket. Mi volt ez a betegség?

Kuruzsló diagnózisom szerint ez: N. ur betegsége az volt, hogy zsidó, helyesebben az, hogy szégyelte a zsidóságát. Benne a nagyhercegnő szeretője szégyelte a zsidót, aki szintén ő volt. És azért nem mert kimenni az uccára, mert félt, hogy ráismernek. Hogy a nevén szólítják, hogy... Saját maga nem engedte ki magát az uccára. Letartóztatta magát a hotelban, ahol a nagyhercegnő is élt és ahol mindenki csak annyit tudott róla, hogy ő a nagyhercegnő szeretője.

Mint örömmel hallom, azóta az az ur teljesen kigyógyult betegségből. Hogyan? Nem tudom. De szerintem csak úgy, hogy elosztatta saját lelki hasádságát. Ez pedig kétféleképpen volt lehetséges. Vagy úgy, hogy kibékült tulajdon zsidó voltával, szóval elfogadta magamagát. Vagy úgy, hogy sikerült magával is teljesen elfelejtenie, hogy zsidó és így elfelejtenie önmagával önmagát. Hogy a nagyhercegnővel közben szakított, fontos volt ugyan a gyógyulásra, de nem döntő. A dolog mélyebb volt. Alkati természetű. Mert, hogy ez a fiatalember összeakadt a nagyhercegnővel, már az sem lehetett véletlen. Ez az ember mindig ki akart szállni magából. Mindig menekülni akart magától és éppen, mert menekülni akart magától, találkozott mindig magával. Utjába állt önmagának és állandó konfliktusokba keveredett önmagával.

AZ ELNÖK.

A klub elnökét (ez is igaz történet) kibuktatta a klub ellenzéke. Az elnök megsértődött és nem jelent meg többé a klubban, ahol harminc éven át minden délutánját töltötte. Három hét múlva megnősült. Hatvan éves volt, de megnősült. Hogy kompenzálja magát. Hogy — legalább otthon — legyen egy klubja, ahol elnökölhét.

fordulni, amilyenek lehetőségeik, — mondja a hosszú beszélgetés során. Örülök, hogy meg lehetett valósítani szegedi elgondolásaimat, mert ha az építkezéseket nem lehetett volna keresztülvinni, a pénz akkor sem maradt volna meg az államnak.

A multról ennyit. Aztán a jelenről élénken így beszél:

— Ma persze más dolgokon kell a fejünket törni...

Szeged aktuális ügyeire tér át.

— A Kisbuvártó további feltöltéséhez szükséges 35.000 pengő ügyében eljártam és a pénzügyminiszteriumban meg is ígérték az összeg folyósítását. Az elgondolás az, hogy a mult középítkezései után ma, a változott viszonyok között lehetővé kell lenni a magánépítkezést, mert állami munkálatokra egyelőre nem lehet számítani. Ha például Szeged a feltöltött területen lévő telkeket 200 négyszögöles parcellákban kiosztja, lényegesen elősegíti az építkezést, mert egy-egy telek értéke meghaladja az ötezer pengőt. Mindenki számára kötelezővé kell tenni a házépítést ezeken a parcellákon, — egészen bizonyos, nagy érdeklődés lesz a telkek iránt. 80—100 telek kiadása mintegy két és félmillió építkezést jelentene, ami lényeges munka a mai viszonyok között. A telkeket azonban csak azok számára szabadna ingyen kiadni, akik a jövő évben felépítik házukat.

Kéthly Anna:

„Változást csak a rendszerváltozás hozhat“

Peidl Gyula visszavonulásával a szociáldemokrata párt tízéves szegedi mandátumát Kéthly Anna vette át.

Az elmúlt parlamenti ciklus egyedüli nő-képviselője volt; szavának komolyságát megtanulták értékelni és elismerni. A parlament folyosóján, a szocialista sarok pamlagán beszélgetünk. Könyvek, jegyzetek, akták — elvégzendő munkák — tömlik meg aktatáskáját: — mindig van dolgoznivalója és mindig keres tanulnivalót. És a parlamenti és szervezeti munkák halmozódása között fáradhatatlanul járja az országot és minden falu küszöbén a lelkesedés és szeretet virágcsoirai fogadják...

Egységes koncepció, elvi szemlélet és nyugodt higgadság jellemzi mondanivalóit. A politikai helyzet kritikájul a következőket mondotta a Délmagyarország munkatársának:

— Soha ilyen szomorú és reménytelen karácsony nem szakadt még reánk és soha nehéz időben ilyen könnyű emberek nem állottak vezető helyen.

— Az inség falun és városban már-már átszakítja a törvény korlátait, az életosztón kétségbeesett cselekedetekre ragadja az éhezöket.

A szociálpolitikai védelem kiépté- tése helyett

a népjóléti minisztérium leépítéséről folynak

— Kölcsönöket ma nem lehet szerezni, az állam nincs abban a helyzetben, hogy építkezessen, tehát más lehetőségekhez kell nyulni. Szeged városának ezzel a feltöltési és parcellázási akcióval kapcsolatban nem kell egy fillér áldozatot sem hoznia és mégis nagy lökést adhat az építkezéshez.

— A második dolog, amire sürgősen szükség van: az export megszervezése. Ezért szükséges a Mars-téri megoldás, — *tehetetlen helyzet, hogy a belvárosi uccák teli legyenek piacokkal.* Komoly gondot kell erre fordítani. A tanyákon tervszerűen kell irányítani az oktatást. Ezzel a céllal létesítettük a négy tanyai ismétlő iskolát, hogy ezek a *gócpontok* irányítsák a tanyai termelést. Négy iskola négy körzetet jelent, így a tanító eljut egészen a népig. Ez a rendszer még külföldön sincs meg. Én beállítottam a dolgot, a lovasit feltettem a lóra, most lovagolni kell tudni rajta...

— Az exportot minden körülmények között meg kell szervezni én ebben a kérdésben mindig Szeged rendelkezésére állok. Tojással, baromfival, gyümölcssel még a mai viszonyok között is ki lehet menni külföldre.

A beszélgetés rapszodikus tempóban űzi a gondolatokat. Most az idegenforgalom kerül szóba:

— Az idegenforgalom ügyében állandóan tárgyalásban állok. Eppen az imént kaptam meg San Martius grófnak, az idegenforgalmi nemzetközi szövetség elnökének megtisztelő felkérését, hogy alakítsuk meg a szövetség magyar bizottságát. Bármennyire is el vagyok foglalva, vállalom ezt a munkát és itt megint Szegedre is gondolok. Szegedet minden körülmények között bele kell kapcsolni ebbe a hálózathoz. Tavaly láttuk a passziójátékkal, hogy lehet valami vonzót is csinálni, de ott van a nagyszerű orgona és Szeged kulturális életének sok más tényezője, amit mind ki lehet és ki kell használni idegenforgalmi szempontból.

— De persze — teszi hozzá élénken — ezt most mind üzleti alapon kellene megcsinálni és nem úgy, mint tavaly, amikor megelégedtem azzal, ha a Nemzeti Színház önköltségeit fedezni lehetett. Ma nem lehet állami áldozatokat várni.

— Nem kell azonban kétségbeesni, ha állami eszközök ma nem is állnak rendelkezésre. A mi lelkiismeretünk nyugodt, mert a pénz nem folyt el. Ha nem építünk, a pénz ugysem maradt volna meg, de Szeged nem kapott volna új kereteket. Most az a feladat: élni kell tudni az új keretek között.

tárgyalások. A bűnösök megbüntetése helyett, ugylátszik, megint a kanapét fogják kidobni. A munkanélküli segély helyett a Karhatalom szaporítása a program. Minden éhező mellé egy szurony, a fegyverhasználati jog liberálisabb magyarázata — körülbelül így képzelik a nyomorenyhitést azok, akik gazdasági koncepció nélkül vállalkoztak a mélységbe zuhanó ország vezetésére.

— A szükségadót, — amelyet mint az inség enyhítésére szolgáló céladót vállaltak az adózók — felhasználják az államháztartás deficitjének csökkentésére. Szinte gunyolódásnak tetszik, hogy takarékosagra intik az ország népet akkor, amikor a tömegeknél már az elemi létfeltételek is hiányoznak. De közben a nagyadózók millió hátralekkel tartoznak, a kartekek halásznak a politikai zavarokban és az álláshalmozók és mamutfizetésűek békelességes nyugalomban élvezik jövedelmeiket.

— A Károlyi-kormány gazdasági koncepciója mindennek tolerálása. Politikai koncepciója: folytatása annak a rendszernek, amely vaskövetkezetességgel szállítja ezeknek az állapotoknak a hatlami lehetőséget.

— Változást csak a rendszer- változás hozhat.

Nem egyes érdekcsoportokon, hanem az összes érdekeltéken: az ország többségén nyugvó